

JORD- OCH SKOGSBRUKSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 11/2012 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av jaktlagen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 13 november 2012 regeringens proposition med förslag till lag om ändring av jaktlagen (RP 157/2012 rd) till jord- och skogsbruksutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- biträdande avdelningschef Christian Krogell och överinspektör Rami Sampalahti, jord- och skogsbruksministeriet
- polisinspektör Seppo Sivula, inrikesministeriet
- chef för offentliga förvaltningsuppgifter Sauli Härkönen, Finlands viltcentral

- kommunikationsexpert Riku Lumiaro, Finlands miljöcentral
- forskningsdirektör Vesa Ruusila, Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet
- organisationschef Teemu Simenius, Finlands Jägarförbund
- ordförande Risto Sulkava, Finlands naturskyddsförbund rf.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av

- justitieministeriet
- Gränsbevakningsväsendet
- Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- sametinget
- Renbeteslagsföreningen.

PROPOSITIONEN

Syftet med propositionen är att skapa klarhet i de bestämmelser om fångstredskap och fångstmetoder som finns i jaktlagen. Bestämmelserna om vilka fångstredskap som är förbjudna ska härnäst finnas i lagen, och närmare bestämmelser om tillåtna fångstredskap ska utfärdas genom förordning av statsrådet.

Regeringen föreslår också att jaktlagen ska få bestämmelser om dispens från fredningen av bon

för vilt och bon för icke fredade fåglar samt av konstruktioner som hänger samman med bon. Syftet med dessa dispensbestämmelser är att hindra skador från att öka i omfång eller förvärras. I dispensbestämmelserna föreslås dessutom vissa preciseringar. Regleringen om äganderätten till vilt som har avlivats på beslut av polisen preciseras också.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Syftet med jaktlagens bestämmelser om fångstredskap och fångstmetoder är å ena sidan att säkerställa att principen om hållbart nyttjande uppfylls liksom att sörja för jaktetiken och jaktsäkerheten. Å andra sidan har dispens från förbudna fångstredskap och fångstmetoder föreskrivits för att problemsituationer ska kunna lösas på ett verkningfullt sätt när det gäller effektiv jakt på enskilda individer av vilt och icke fredade djur som ger upphov till olägenheter, skador eller hot.

Tillstånds- och licenssystemet i jaktlagen sågs över i samband med att viltförvaltningen omstrukturerades. Ändringarna trädde i kraft den 1 mars 2011. Enligt det nya systemet är jaktlicenser och dispenser åtskilda. Med hjälp av jaktlicenser begränsas jakten på vissa viltarter under jaktsäsongen på ett sådant sätt att principen om hållbart nyttjande genomförs vid jakten och så att viltbestånden inte äventyras. Dispens kan beviljas på särskilda villkor under såväl djurens fredningstid som under övriga tider. Dispens kan också beviljas för användningen av förbudna fångstredskap och fångstmetoder. Detta har varit nödvändigt för att effektivt förebygga olägenheter, skador eller hot.

Finland anslöt sig till konventionen om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö (Bernkonventionen, FördrS 29/1986) den 1 april 1986. I bilaga IV till konventionen ingår bestämmelser om förbudna fångstredskap och fångstmetoder när det gäller visst vilt.

Bestämmelserna om fångstredskap och fångstmetoder ändrades i samband med att Finland anslöt sig till Europeiska unionen 1995. Till de skyldigheter som medlemskapet medförde hörde det nationella genomförandet av rådets direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (habitatdirektivet) och rådets direktiv 79/409/EEG om bevarande av vilda fåglar. Rådets direktiv om bevarande av vilda fåglar har kodifierats genom parlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG om bevarande

av vilda fåglar (fågeldirektivet). De internationella konventionerna om naturvård och kraven i EU-lagstiftningen har genomförts i den nationella lagstiftningen.

Utskottet noterar att det också i propositionsmotiven sägs att det har gett upphov till vissa tolkningsproblem att bestämmelser om fångstredskap och fångstmetoder ingår både i jaktlagen och i den förordning av statsrådet som har utfärdats med stöd av lagen. Tillämpningsområdet för de förbud som ingår i lagen har utvidgats och undantag från dem föreskrivits genom förordning av statsrådet. Dessutom bör man undvika att föreskriva om samma sak på olika författningsnivåer. Samtidigt bör det påpekas att Finlands viltcentral för närvarande inte har behörighet att bevilja dispens för rivning av bebodda bäverhyddor och fördämningar i anslutning till dem. Denna brist på behörighet har lett till att fördämningarna kan ge upphov till omfattande skador för jord- och skogsbruket. Fördämningarna kan också utgöra ett betydande hot mot samhällets infrastruktur.

Bland annat av dessa orsaker anser utskottet det vara viktigt att jaktlagens bestämmelser om fångstredskap och fångstmetoder görs klarare och att dispensförfarandet kompletteras. Avsikten är att bestämmelserna om förbudna fångstredskap och fångstmetoder fortsatt företrädesvis ska ingå i lag. Bestämmelser om användningen av tillåtna fångstredskap och fångstmetoder ska utfärdas genom förordning av statsrådet. Dessutom föreslås bestämmelserna om förbudna fångstredskap och fångstmetoder bli utförligare än tidigare, noterar utskottet. Enligt propositionsmotiven ska en del av regleringen överföras från förordning till lag, eftersom det på grund av övernationella och internationella förpliktelser inte finns möjlighet att föreskriva om vissa av frågorna på annat sätt. Sådana frågor är bl.a. förbudet mot jakt med armborst, förbudet mot att använda mekaniska anordningar som åstadkommer ljud och förbudet mot att använda artificiella ljuskällor. Artificiellt ljus och för ändamålet lämpliga skjutvapen ska ändå få användas i sär-

skilda situationer. På så sätt möjliggörs exempelvis trygg och snabb eftersökning och smärtfri avlivning av skadade djur.

Enligt den föreslagna 33 § 1 mom. 5 punkten ska bl.a. artificiella ljuskällor och anordningar för belysning av målet vara förbjudna. Propositionsmotiven anger att en laserpekare ska anses vara en anordning för belysning av målet. Utskottet anser emellertid att laserpekare inte ska anses vara en sådan anordning och därför bör tillåtas.

Regeringen föreslår att 33 § 1 mom. 7 punkten i jaktlagen ska ändras så att patronkapaciteten i det fasta eller löstagbara magasinet i sådana halvautomatiska vapen som får användas för jakt endast får vara två patroner i stället för nuvarande tre. I den gällande jaktförordningen begränsas patronkapaciteten vid jakt på vissa djurarter till två patroner. Detta beror på att man genom jaktförordningen har genomfört begränsningen enligt fågeldirektivet och habitatdirektivet. Därför föreslår regeringen nu enhetliga regler på lagnivå. Utskottet anser att det inte finns något behov att ändra gällande reglering. Utskottet föreslår således en ändring i 33 § 1 mom. 7 punkten.

Utskottet noterar att det förbudet mot användning av blyhagel vid jakt på sjöfågel enligt förslaget flyttas från den gällande 33 § 1 mom. 12 punkten till 33 § 2 mom. Det framgår av propositionen att frågan om användning av blyhagel behandlas på EU-nivå. Det gällande förbudet mot användning av blyhagel försvårar jakt, eftersom det är förbjudet att skjuta sjöfåglar med blyhagel också i skogen eller ute på åkern, dvs. långt från stranden, påpekar utskottet. Ändå har förbudet sällts upp för att skydda vattenmiljön. Därför anser utskottet att man bör utreda om förbudet kan begränsas så att det blir tillåtet att skjuta sjöfågel utanför vattenmiljön.

Det är meningen att bestämmelserna om fångstredskap och fångstmetoder ska förbli i det närmaste oförändrade. Reglerna om omedelbart dödande saxar föreslås ändå bli ändrade så att de motsvarar våra internationella förpliktelser. Vid jakt på icke fredade däggdjur ska däremot nya slag av elektroniska fällor tillåtas.

Dispensförfarandet ska enligt förslaget kompletteras med att Finlands viltcentral i de fall som framgår av lagen får bevilja undantag från bestämmelserna om fångstredskap och fångstmetoder, om det inte finns någon annan tillfredsställande lösning. Finlands viltcentral föreslås också få behörighet att bevilja dispens från fredningen av vissa djurs bon och de konstruktioner som ansluter sig till dem. På detta sätt blir det lättare att lösa problemen med vissa djurs bobyggande genom åtgärder som är lindrigare än att djuren dödas.

Enligt propositionsmotiven kommer ändringen av bestämmelserna om fångstredskap och fångstmetoder sannolikt att öka dispensansökningarna enligt 41 § i jaktlagen hos Finlands viltcentral. Viltcentralen tar emellertid ut en avgift som motsvarar kostnaderna för dispensbeslutet och ändringen är därför kostnadsneutral. Utskottet konstaterar att det i sitt betänkande om propositionen med förslag till lag om ändring av 1 § i lagen om jaktvårdsavgift och jaktlicensavgift (JsUB 3/2012 rd — RP 105/2012 rd) pekade på behovet att involvera unga jaktintresserade bl.a. för att handräckningen vid problem med storvilt (SRVA) ska fungera också i framtiden. Utskottet understryker därför på nytt att bl.a. licensavgifterna inte får bli ett hinder för unga att börja med jakt som hobby.

Regeringen föreslår att 41 § 4 mom. förtydligas genom tillägg av ett bemyndigande för statsrådet att förlänga dispensers giltighetstid genom förordning. Enligt motiveringen ska den grund som dispensen grundas på beaktas när giltighetstidens omfattning bestäms. Det är viktigt, menar utskottet, att exempelvis den som varje år behöver samma dispens på samma grund kan få dispens för flera år i taget.

Sammantaget anser utskottet att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker lagförslaget, men med anmärkningarna ovan och följande ändringsförslag.

Detaljmotivering

33 §. Fångstredskap och fångstmetoder. Paragrafens 1 mom. 7 punkt innehåller bestämmel-

ser om jaktvapnens patronkapacitet. Utskottet föreslår i enlighet med vad den anført i den allmänna motiveringen att punkten ändras i överensstämmelse med gällande reglering.

34 §. Närmare bestämmelser om fångstredskap och fångstmetoder. Utskottet föreslår ett generellt bemyndigande i 3 mom. Djur ska anses vara fångande eller annars i hjälplöst tillstånd när de är i fotsnara, befinner sig i en fälla, i ett gryt, i eller under en byggnad, i ett stenröse eller på något annat sätt är förhindrade att röra sig eller fly fritt och naturligt. Ett sådant läge ska emellertid inte anses föreligga när en hund ställt villebrådet med ståndskall.

I de situationer som avses i 3 mom. är det inte meningen att artificiella ljuskällor eller eventuella skjutvapen med undantag ska användas för att jaga djur, utan för att möjliggöra trygg och snabb avlivning av djur. För ändamålet lämpliga skjutvapen är skjutvapen som medger snabb avlivning av skadade djur. Om ett skjutvapen skaffas uttryckligen för att avliva djur, får polisen i samband med tillståndsförfarandet göra en bedömning av om vapnet i fråga om eldkraft och effektivitet är lämpligt för avlivning. Djur kan avlivas med alla för ändamålet lämpliga vapen, men bara en del av licenserna beviljas på den grunden att vapnet ska användas för avlivning av djur. Bestämmelser om egenskaperna hos de va-

pen som används för jakt utfärdas med stöd av 34 § 1 mom. i jaktlagen. Avlivning av djur är inte alltid kopplad till jakt. Exempelvis kan en person som saknar jägarexamen och därmed rätt att jaga bli tvungen att avliva ett skadat djur.

37 a §. Fredning av hyddor av bisamråtta och bäver. Utskottet föreslår en preciserad ordalydelse i paragrafen.

41 d §. Dispens för undantag från fredning av bon för vilt eller icke fredad fågel. Utskottet föreslår en precisering så att paragrafen gäller alla fågelarter. Behovet kan bli konkret för alla fågelarter som avses i 5 § i jaktlagen exempelvis på flygplatser eller motsvarande platser.

49 §. Redskap och metoder som används vid fångst av icke fredade djur. Utskottet anser att artificiella ljuskällor och anordningar för belysning av målet kan tillåtas för fångst och dödande av icke fredade däggdjur. Utskottet föreslår därför en ändring i 2 mom.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner lagförslaget med ändringar (Utskottets ändringsförslag).

Utskottets ändringsförslag

Lag om ändring av jaktlagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i jaktlagen (615/1993) 91 §,
ändras 1, 33, 34, 41, 41 c, 41 d, 49 och 49 a §, av dem 33 § och 49 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 159/2011, 34 § sådan den lyder i lagarna 314/2005 och 159/2011 samt 41, 41 c, 41 d och 49 a § sådana de lyder i lag 159/2011, samt
fogas till lagen nya 37 a, 41 e och 83 d § som följer:

1 §
(Som i RP)

33 §

Vid jakt är det förbjudet att använda följande fångstredskap och fångstmetoder:

(1—6 punkten som i RP)

7) till sitt funktionssätt helautomatiska vapen samt halvautomatiska vapen med magasin som rymmer mer än *tre* patroner,

(8—15 punkten som i RP)

(2 och 3 mom. som i RP)

34 §

Närmare bestämmelser om fångstredskap och fångstmetoder

(1 och 2 mom. som i RP)

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om sådan användning av skjutvapen och patroner samt sådan användning av artificiella ljuskällor som avviker från vad som föreskrivs i 33 § vid spårning och avlivning av skadade *eller fångade* djur eller djur *som annars befinner sig* i hjälplöst tillstånd.

37 a §

Fredning av hyddor av bisamråtta och bäver

Genom förordning av statsrådet kan utfärdas närmare bestämmelser om fredning av hyddor av bisamråtta, *europaisk bäver och kanadensisk bäver* med därtill hörande konstruktioner samt om undantag från fredningen.

41 och 41 c §
(Som i RP)

41 d §

Dispens för undantag från fredning av bon för vilt eller icke fredad fågel

Finlands viltcentral kan bevilja dispens enligt 41 § för förstöring av bon för vilt och bon för icke fredade fåglar samt konstruktioner som hänger samman med bon när förutsättningarna enligt 41 a—41 c § är uppfyllda. Dispens för förstöring av *i 5 § avsedda fågelarters* ägg kan beviljas när förutsättningarna enligt 41 b § är uppfyllda.

41 e §
(Som i RP)

49 §

Redskap och metoder som används vid fångst av icke fredade djur

(1 mom. som i RP)

Den som fångar eller dödar en icke fredad fågel eller en förvildad katt får inte använda sådana fångstredskap eller fångstmetoder som nämns i 33 § 1 mom. Den som fångar eller dödar något annat icke fredat däggdjur får inte använda sådana fångstredskap eller fångstmetoder som nämns i 33 § 1 mom. 1 och 6—14 punkten.

(3 mom. som i RP)

49 a och 83 d §
(Som i RP)*Ikraftträdandebestämmelsen*
(Som i RP)

JsUB 11/2012 rd — RP 157/2012 rd

Helsingfors den 14 december 2012

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jari Leppä /cent
medl. Heikki Autto /saml
Markku Eestilä /saml
Lasse Hautala /cent
Reijo Hongisto /saf
Anne Kalmari /cent
Timo V. Korhonen /cent

Pirkko Mattila /saf
Jari Myllykoski /vänst
Mats Nylund /sv
Kari Rajamäki /sd
Janne Sankelo /saml
Katja Taimela /sd
Tytti Tuppurainen /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Carl Selenius.